

Publikation
Eesti NSV
Kooli- ja
Kultuurilise

KOVIADIK

№ 5 November 1938

S I S U:

1. Bernard Kangro: Vaesumine.
2. Karl Laane: Õpperingide töökorraldusest.
3. E. Raudsepp: Bernard Kangro.
4. Bernard Kangro: Värviline õhtu.
5. B. Mäelo: Kilde 16. Põhjamaade Karskuskongressilt.
6. L. L.: Filosoofid keskustlevad.
7. A. Raska: Koolincorte kergejõustik.
8. E. Saadre: Aatom.
9. E. N. K-Liidu teateid.

KEVADIK

Noorsoo enesekasvatuse, elureformi ja isetegevuse ajakiri.

№ 5

XV aastakäik

30. nov. 1938

BERNARD KANGRO.

Vaesumine.

*Kui õhtuti punases kumas
lõi kutsuvalt leekima lääs,
rännumõtteid rahutult sumas
mu päikesest hõõguvas pääs.*

*Ja kui pakase kütkest löid valla
kord märtsikuu jahedad veed,
siis avara taeva alla
said minugi kitsad teed*

*Kaasas laulud ja pillikeeled,
ees kaugemal sinised mäed —
nii rändasin, rikkust täis meeled
ja küllust mõlemad käed.*

*Sääl äkki mind ahistas raugus:
ime-tühi näis maantee käänd,
ime-tühi näis rikkalik kaugus, —
millal olen nii vaeseks jäänd?*

*Nõnda kõnnin, mu juukseid ei riitva
enam lõkendav taevarend,
ainult külma ning määrinud liitva
vajub raske, väsinud kand.*

Õpiringide töökorraldusest.¹⁾

Mittemajanduslike org-ide avaldusi ja ülesandeid võiksime üldjoontes vaadelda kahelt seisukohalt — 1) sisuline haridustöö ja 2) seltskondliku vaheldustarbe, meelelahutuse-vahelduse rahuldamine. Kui vaadelda lähemalt meie üldist seltskondliku tegevuse arengut, siis leiame, et mitmesuguste org-ide tähtsamaks avalduseks on olnud (ja on nüüdki) viimane, täh. seltskondliku vahelduse korraldamine pidude jne. näol. Kuigi põhikirjas märgitud eesmärkidena on näidatud hariduslikke ülesandeid, on nende taotlemine tegelikult aga toimunud enamasti muuseas tihtigi järjekindlalt kavatsematult mitmesuguste väliste avalduste kaasas. Seetõttu on tekkinud tihtigi vaade, nagu oleksid igasugu org-id vaid tühjaks ajaraiskamiseks, kusjuures ajaviide alati ei ole seesugune, mis lisaks meie vaimsusse ja tundeellu uusi väärtusi.

Jättes aga seltskondliku vaheldustarbe rahuldamisele põhjendatud koha, eriti noorsoo organiseerimistöös, ei tule unustada, et peaülesanne ei seisa mitte ainult selles, vaid see on üksnes üheks teguriks, mille kaudu võimaldub läheneda sisuliselt kujundavale ja harivale tööle. Siinkohal ei ole ruumi ega ka vajadust vaadelda lähemalt, milliseid olulisi ülesandeid evivad hariduslikud ja noorsoo-org-id üldises rahvahariduse terviklikus kujundamises, eriti aga murdeealise noorsoo seisukohalt, kes koolist lahkudes vajab tõukejõudu ja võimalusi enda vaimsete väärtuste kujundamiseks. See on vastuvaidlematult selge ja läbituntud kõigi poolt, kellele rahvahariduse-küsimused seisavad südame lähedal. Meie vabaharidustöö raskuspunkt seisab tänapäeval aga selle vajaduse rakendamises tegelikesse üritustesse, otsides ning süvendades neid meetode, mis annaksid suuremaid ja sügavamaid tulemusi.

Oleme jõudnud arusaamisele, et igasuguses haridustöös on olulisem ja paremaid tulemusi andev see osa, mis põhjeneb isetegevusel ja igaühe aktiivsel kaasatootamisel. Eriliselt on see maksev vabaharidustöös, hariduslike org-ide tegevuses. — Siin ei saa ega ole õige tegevust rajada passiivseksjätvale pakkumisele väljaspoolt, ega ka sundusele, vaid olulisim ja tähtsaim on vaba tahe, arusaamine ning sellest tuletatud teadlik kohusetunne. Neile aluseile on rajatud õpiringiline tegevus, mida viimaseil aastail meie vabaharidustöös järjest rohkem propageeritakse, ja mis leiab ka ikka rohkem poolehoidu ning teostamist.

Tegelikult ei ole õpiringilise enesearendamise töö mõte sugugi täiesti uudne, eriti mitmesuguste noorterin-gide tegevuses suuremas või vähemas uatuses juba siis, kui õpiringide mõtet meil teadlikult ei propageeritudki.

Viimaseil aastail, millal sellele võimalusele vabaharidustöös on hakatud omistama suuremat tähelepanu, on hakanud kujunema ka enam selgejoonelisemalt selle avaldumisvõimalused ja alused. Kindlaid raame määrata ja töökorraldust õpiringes täiesti ette kirjutada pole võimalik, ega ole selleks vajadustki, kuna olulisim siin on vaba, loov otsimisvaim, mis võib leida alati omapäraseid, tegelikele võimalusile ja huvidele põhjendavaid avaldusi.

Igal juhul õpiring eeldab rühma inimesi (noori), kes liituvad üksmeelses tahtes korraldada ühistegevust enesearendamise eesmärgil, kelle vahel teostub töö ja otus, kusjuures igaüks tunneb kohustust endale võetud ülesannete täitmiseks. (Normaalne õpiringi liikmete arv on see, kus osavõtjate hulk ei kujuneks takistavaks ringi seesmisele arendavale tegevusele. Tihtigi määrab selle arvu koha-

¹⁾ Õpiringide töökorralduse küsimusi käsitatakse ajak. „Areng“.

lik olukord ja see vaim, mis seob õpinglasid, kuid igatahes ei võiks see arv tõusta palju üle 30, millisel juhul ei võimaldu küllaldaselt süveneda tegevusse.)

Õpingitöö üheks iseloomustuseks on õpingtegevuse kavapärane korraldamine. Mitmete erialade kohta on koostatud erikavad, millede kohaselt võimaldub õpinguid korraldada, kuid tihtigi ei saa, ega ole vajadustki piirduda üksnes ühe ainealaga teatava spetsiaalkava piires, vaid kujundatakse ringi tegevus nii, et see võimalikult haaraks olulisemaid küsimusi, mille järgi on huvi ja tarvidust. Sel puhul õping oleks huviringiks sõna laiemas mõttes, vaimsete harrastuste klubiks, kus leiavad arendamist ja virgutamist eeskätt kohaliku ja aktuaalse tähtsusega küsimused ning ka eriained, mille õpinguks pühendatakse kas terve või teatav osa õpinguhooajast, vastavalt kohaliku kultuuritarbe seisukohalt. Ka tuleb artlusainete valikus arvestada õpinglaste individuaalseid huve ja kalduvusi, millekohaselt võimaldub tööülesandeid omavahel jagada. Seejuures ei peaks õpingitöö olema sugugi juhuslik ja hüplev, vaid see peaks moodustama orgaanilise arenguteraviku vastava tegevuskava kohaselt, mis tuleb koostada iga tegevushooaja algul, arvestades reaalseid võimalusi ja vajadusi. Ka tuleb tööhooaja algul juba varakult hankida vastavad töökavad, juhatused ja raamatud, teostada omavaheline tööülesannete jaotus, et õpinglasil võimalduks oma ülesandeid varakult ette valmistada. Siinjuures tuleb ette näha ülesandeid, mis kuuluksid ühiselt, rühmiti või puhtindividuaalselt lahendamisele. Kogu õpinguline tegevus tuleks seada kooskõlla kohaliku kultuurivajadusega ja nähtega, et õpingitöö läheks didaktiliselt õieti — lähemalt kaugemale, tuntult tundmatule, kergelt raskemale.

Õpingi (õpingu) juhataja ülesandeks on õpingtegevuse meetodiline juhtimine ning hoolitsemine selle kavakohase teostumise eest. Töökoosolekute juhatamise ja protokollimise ülesandeid (päeviku pida-

mine), samuti kui sisulisi ülesandeid, täidavad kõik õpinglased järjekorras. Töökoosoleku juhataja avab töökoosoleku, teeb ülevaate eelmise töökoosoleku tööst (kui see on vajalik), ütleb sissejuhatavad sõnad käsitusele tulevate küsimuste kohta, annab sõna ettekandeiks ning juhib keskustelu käiku. Formaalne juhatajate valimine igakordselt ja protokollide ettelugemine töökoosolekuil ei ole vajalik, selleks rohke aja kulutamine võiks tulla õpingtööle isegi kahjuks.

Töö- ehk õpikoosolekuid tegevushooajal peetakse järjekindlalt kord nädalas või üle nädala; liiga harva peetavate töökoosolekute puhul ei võimaldu küllaldaselt järjekindlalt õpingtegevust arendada. Arutusele tulevad küsimused (teemad), samuti ülesannetega esinejad (referendid, kaasreferendid, informatsiooni esitaja, meelegaühendusosa korraldaja jne.), tuleb määrata kindlaks hiljemalt eel- misel töökoosolekul.

Aine esitamine töökoosolekuil võib toimuda õige mitmekesisel teel: ettelugemine raamatust, referaadid, loengud jne. Referentide kõrval on kaasreferendid, kes tutvuvad samuti allikatega ja parandavad või täiendavad referentide esitust. Kaas- ehk korreferentide ülesandeid võib jagada ka eriülesandeks mitme isiku vahel, näit. — sisulise, keelelise, vä- lise jne. külje arvustajad. (Muidugi on võimalik ülesannete jaotus väga mitmesuguseil teisel alusel, mida siin aga ei võimaldu kõike näidata.) On soovitatav, et võimalikult kõik õping- lased tutvuksid juba enne töökoosole- kut artlusainega, et saaks aktiivselt osa võtta ettekandele järgnevast kes- kustelust e. läbirääkimisest, mis õieti ongi olulisem osa õpingtegevusest. Kes- kustelu ülesandeks on mu- retseda üldiselt selgust selles, mis ettekandeks jäänud arusaamatuks, tös- tes esile olulisemaid probleeme ja neid edasi arendades. Keskustelu peaks olema arendav, mitte aga vaidlus vaidluse enda pärast. Mitmesuguste praktiliste küsimuste puhul on väga soovitatav korraldada tegelike töid ja harjutusi aine oman- damiseks, samuti vaatlusi, katseid jne.

Referaadid töökoosolekul on huvitavaamad ja tulemuslikumad, kui tarvitatakse mitmesuguseid näitlikustamise vahendeid: joonised, asjalised näited jne.

Õpiringitöö oleks ühekülgne, kui selles piirduda ainult referaatide ja neile järgnevate arutlustega. Tuleb võimalikult keskustada mitmesuguseid vahendeid õpingitöö elustamiseks ja aktualiseerimiseks. Aktualiseerimisvahendid tuleks võimalikult valida selliselt, et need liituksid ja täiendaksid päevakorral olevat õpingtegevust. Seljuhul võiks õpiringitööd võrrelda mingi vaimsete huvide klubi tegevusega, kus huvitavuse tõstmiseks kasutatakse olude piires mitmekesisemaid vahendeid. Olgu siinkohal nimetatud vaid mõningaid aktualiseerimise vahendeid. Palju elevust ja ühistunnet aitab tekitada laul. Seepärast on soovitatav töökoosolekuid alata (ja lõpetada) võimalikult arutlusküsimuse kohase ühislauluga. Ka informatsiooni esitamine töökoosoleku algul tähtsamaist kultuuriküsimusist võib tuua mõndagi värskendavat, luues kontakti kaasaja elunähetega ning juhtides neid järjekindlamalt jälgi. Mõnegi tähtsama sündmuse puhul võiks õpiringis see võtta lähemale käsitlusele. Ka on soovitatav mitmesuguste tähtpäevade puhul (näit. kirjanike juubelid, mõne kultuurisündmuse tähistamine, nagu raamatuaasta jne.) pühendada selleks eritöökoosolekuid. Väga palju elevust ja vaheldust võib pakkuda seinajaalehe toimetamine, milline võiks ilmuda igaks töökoosolekuks, mahutades mitmesuguseid kirjutisi, informatsioone, teadaandeid, illustratsioone jne. Oma loomingu arendamise seisukohalt on soovitatav ka oma aja kirja (käsikirjaline) toimetamine, mis eriti noorte org-ides on leidnud elavat harrastamist, ja mida võib ka õpiringides hästi kasutada.

Meelelahutuse osa töökoosoleku lõpus võib tuua palju elevust, kuid see ei tohiks muutuda olulisemaks osaks õpiringi tegevuses, nii et töökoosolekuil käimise peahuvipõh-

juseks oleks meelelahutuse osa, eriti mitte tants.

Õpiringi tööruumi suhtes oleks soovitatav, et see oleks alaliselt õpiringi kasutada (klubiruumina). Tööruum peaks puhtuse ja korrastuse mõttes olema eeskujulik ja kodune, kaunistatud maitsekalt piltidega sein- tel, lilledega juhataja laual jne. Ka asugu sein- tel selgitavad tabelid — diagrammid ning vastav ruum seinalehe, teadaannete jne. tarvis.

Õpiringi tegevuse peaaavalduseks on töökoosolekud ühise arutluse ja harjutustega. Kuid aeg-ajalt õpiring üritab ka avalikke esinemisi, eriti mõningate tähtpäevade puhul: aktused, referaatõhtud, näitekohtud jne. Selliste avaiikkude esinemiste heaks küljeks on see, et nende kaudu leiavad õpinglased oma tööle ka välise põhjuse (ettevalmistus teatavaks ülesandeks), mis aitab süvendada ko- husetunnet. Teiseks ja tähtsamaks on aga, et sel teel õpiring saab oma mõt- teid edasi anda ning oma tööd tutvus- tada laiematele hulkadele, mis on tähtis õpingidele poolehoiu võitmi- seks, haridusmõtte süvendamiseks jne. Kuid avalikud esinemised ei to- hiks kujuneda eesmärgiks omaette, vaid need olgu õpiringi seesmise töö tagajärjel avalduv võimalikult küps viili.

Kokkuvõttes võiks öelda — õpi- ringi tegevus on peamiselt suunatud sissepoole, s. t. õpinglaste enda- arendamiseks. Selleks tegevuseks on olulisemaks isetegevus ning kõigi huviosaliste kaasatöötamine. Ei saa näidata kindlaid raame ja piire, küll aga tuleb luua sisuline süsteem, võttes arvesse huve ja kohalikke kutuurivajadusi. Töövõt- teilt on õpiring tulemusrikkam ja hu- vitavam, mida leidlikumalt osatakse õpiringis ise oma ülesandeid valida ja neisse rakenduda. Selleks tuleb aga kasutada kõige mitmekesisemaid võimalusi. Väga tähtis on töö- meelsus, mida aitab saavutada meelelahutuse osa — ühislaul, -mäng jne. Õpiringitöös tuleb arvestada seda arengutaset, millel asuvad õpi- ringlased, et õpingitöö oleks pidevaks

Bernard Kangro.

Luuletaja Bernard Kangro peamiseks inspiratsiooniallikaks on loodus. Oma esikkogus „Sonetid“ (1935) vaatleb, imetleb ja maalib ta lõpmatu huviga pisimaidki detaile ümbritsevast taime- ja loomariigist: kõrvutab neid poeetilisel, seab nad kokku pildiks — ja mitte harva lummub, upub siis nähtusse, saab ise osakeseks loodusest, elab sisse rohukõrresse, puusse, loomasse — seisundisse,

mil viimne inimõte lahkub ajust
ja taimeloomus naeratab su suul.

Liiga suur detailsus mõne nurmelapi, perveveere, lombi kirjeldamisel on kutsunud välja torkeid, et luuletaja asetuvat liiga maa ligi, olevat liiga „ninuli maas“. Ja ta piltide mosaiigiline kude on meie luules ka tõesti harukordne oma botaanilise üksikasjalikkusega.

... Kord sirutab vahkrohelist nõõrid
pikk riburaik, et üles leiad vaevalt,
kus ennast emajuur on maasse kaevand;
kord kuhjub mättaks koltund juudapööris...

... on uupaats ootavate utesuude
jaoks valmis saamas punamustiks marjuks.
Lai koovitaja niidu kohal laugleb,
must vari rändab all, kus linnusülge
kortslehel särab... jne. jne.

Kuid kõiki neid kirevaid, botaanilise asjatundmisega kuhjatud kangaid kroonib peaaegu alati kosmiline suurdu mine või sulandumine:

... Siis vajun kummuli, kus kuumab pind.
Ja varsti minul nagu kõigil puudel
maa sügavuses ühissüda lööb...

... Siis, kooldund pikaks kõrreks keset vilja,
mul rohulipli läbi käte palmib,
maa haarab ahnelt kinni ümber jalgu... jt.

See panteistlik poolpaganlik sulandumine kosmosega polegi vahest teisiti võimalik kui mikrokosmose pisimaailma kaudu.

Kuidagi on loodustähelepanekute uputav rohkus, meeolude alatine ühesuunaline lahendumine, pealegi ühes-samas küll klassikalises, kuid rangelt korduvas sonetivormis, vastuvõtumeeli pikapeale väsitav, kuigi kõigi luuletiste tase on kõrge. Õnnestunud tervikmeeoludega tõusevad teiste seast vahest enam välja luuletised, nagu „Värviline õhtu“, „Kevadine“, „Lombiäärne“ jmt.

Oma uues kogus „Vanad majad“ (1937) ei ole Kangro enam nii armunud detailidesse. Ta harrastab rohkem mõtteluulet vabamais, vahelduvas värses. Kuid ta isiklikumad meeolud võrsuvad suurelt osalt endiselt looduselamusist, ta hoiak on endiselt panteistlik. Ikka jälle viib loodus ta meeled kaasa, kas suremises või tärkamises. Ja isiklik surm (millele nüüd

arenguks; seepärast võib olla puht-
raamatuline ja akadeemiline käsitlus-
laad õpiringitööle kahjuks. Seesmi-
sele kohusetundele rajatud õpiringi

tegevus võib kujuneda värskendavaks
ja innustavaks avalduseks ka väljas-
pool õpiringi, seega mõjuvaks rahva-
kultuuri teguriks.

Värviline õhtu.

*On rukkiväli kaugel helelilla
ja pärast päikest punakat veel sees.
Niit kirendavaid laike ohtralt pillab
ja taamal kesanurm on tumebeež.*

*Ma seisan keset lagendikku, millal
mets kaotab rohelist ning tuhmub veeks.
Ja pilved nagu veres pestud villad,
all taeva valge äär kui hõbeprees.*

*Ju tuhmub värv, õõ hallist idast ruttab
kui kaarduks üle taeva hiigla sild.
Mu lauge valgus minnes tasa riivab.*

*Kõik paistub äkki imeliselt tuttav.
Kui kukub esimene tähekild,
läen silmadega seda koju viima.*

sagedamini pöördutakse) ei ole sellise maailmatunde juures midagi rõhuvat, on pigemini rõõmus, kuna ju kõik on niikuinii lakkamatu edasikestrmine pärast tedagi:

... Ja kui noorel pilverünkal
naerab vana kuu,
juba minu hauakünkal
võrsub rõõmus puu.

Kuid ka uusi külgi luuletajast õpime tundma: äsjane detailne loodusejoonistaja harrastab nüüd vahel ballaadilist hämarust, jätab meeleldi palju ebamääraseks, pooltuhmiks, ei ütle kõike lõpuni välja. Klassikaline ses mõttes on pala ühest käesoleva kogu küpsemast tsüklist „Tuulelaulud“:

Kes tuleb, kes tuleb säält mere päält,
nii avar ja valgust täis? —

Ja ei öeldagi, kes tuleb; sest luuletis lõpeb:

Ükskõik, ah ükskõik, kui ta leegitseks —
olgu taga siis või ees!

Mõtteluule rohkemisega Kangro maailmapilt tundub tõmbuvat nukramaks, uhma- ja ähmasemaks. Sagedamaks saavad põgusad sarkastilised pöörded.

Leidub laule, milles kohtame talviklikke võikaidki toone:

Kes on need, nõnda musta kaarna moodi
päev päeva järgi nokivad mü rinnas? —
Mu ihad, jättes puhta inglivoodi,
nüüd jätistele laskuvad all linnas...

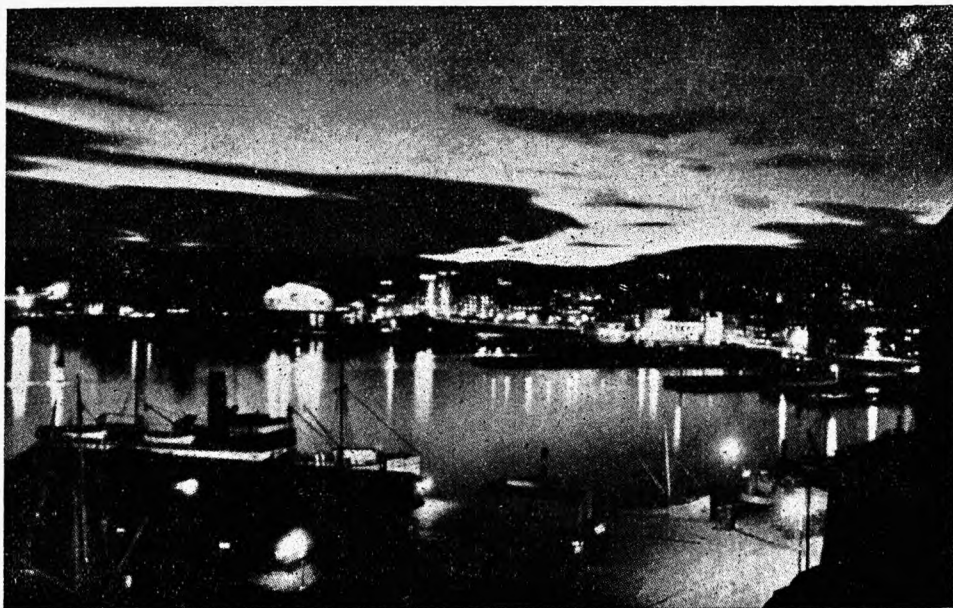
Kuid need on põiked üldtoonist, mis tundub heledamana, tasakaalulisemana, laulvalt kergemana ja intiimsemana kui enamikul teisist samapõlvlasist, kellega Kangrot seob mõtte ja elamuspildi vormimine ja viimistlemine suurimale eksaktsusele.

Kilde 16. Põhjamaade Karskuskongressilt.

Meie tavaliselt tungime lõunapoole, kuid unustame muinasmää — Norra. See on maa täis sõprust, ühiseid mõtteid ja kombeid. Tema olulisemaid ja põhjapanevaid kandjaid on üheväärsus. Ta on nüansirikas ja sügavalt mitmekesine, millest on raske aru saada ilma teda tundmata, ilma sääil viibimata. Sääil tõuseb haripunkti

litsuse esandajad, Oslo linnapea, ülikooli rektor, Rahvusvahelise alkoholismivastase büroo juhataja dr. Herod ja ligi 600 osavõtjat.

Aktus algas Griegi piduliku marsiga. Tervituskõnes märkis B. Rogulieu, et põhjamaade karskuskongresse on Norras peetud juba 5 korda. Esimest korda aastal 1895. Selle aja kes-

Oslo sadam öösel.

looduslik ilu oma ulatuse, maastiku mitmekesisuse, kaljude, koskede, vahutavate jõgede ja fjordide poolest. Hoolsad inimekänd on rajanud siia mõnused liiklemisteed, mis selle suurepärase loodusilu kergesti nauditavaks teevad.

Selle ilusa maa pealinnas Oslos toimus möödunud suvel 16. Põhjamaade Karskuskongress.

Kongress algas piduliku aktusega ülikooli uues aulas, mille seinad on ilustatud suurte maalidega, mis sümboliliselt kujutavad inimese elukäiku. Aktusel viibisid Norra kuningas, va-

tel on Norras palju muutunud ja eriti karskusliikumise alal. Alkoholi müüki on kitsendatud ja alkoholi mõju vähenenud. Oslos on alkoholi tarvitajate hulk vähenenud kahekordselt. Autojuhtidel on keelatud alkoholi tarvitamine, kuna masin ja alkoholitarvitamine ei sobi ühte.

Põhjamaade Karskuskongress on 7 rahva tahteavaldus ja temal on suur mõju ning tähtsus põhjamaade rahvaste koostöös ja vastastikusel lähenemises.

Norra valitsuse tervitused andis edasi prof. L. Mohr ja avaldas riigi-

võimu sümpaatiat nendele ideedele, mille teostamiseks kongressi peetakse. Kongress peab leidma vastukaja kõigi mõtlejate inimeste juures, ja eriti nende juures, kes on vastutavad rahva häälu eest. Riigi ülesanne on teha kõik, et vähendada alkoholi kahjusid ja edendada karskust.

Andes ka täiskarskuse jaoks individuaalseid ja sotsiaalseid põhjendusi prof. Mohr väitis, et karskusküsimuse pääsajaks on ja jääb võitlus ebaratsionaalsete harjumuste vastu, mis on juurdunud sügavasti valemehisuse ja lihinägelikkuse vabadusideaali. Karskustöö on võitlus joomakommete vastu, mis saadavad inimest hällist hauani. See võitlus ei ole kerge. See nõuab tervet täiskarsket isiksust, mitte parajuslast.

Dr. Hercod rõhutas põhjamaade suurt tähtsust karskustöös, mis avaldab oma mõju kogu maailma karskustööle. Kõigist raskusist hoolimata karskusliikumine läheb tugeva jõuga tulevikule vastu.

Kongressi töö kestis 5 päeva. Igal hommikupoolel olid üldreferaadid ja pääle lõunat töö septsioonides. Kongressi referaadid käsitlesid päämiselt raktilisi küsimusi.

K a r s k u s t ö ö m o o d s a t e võteteena märgiti filme, plakateid, kõnelejate vahetamist, õpiringe. Huvitava referaadiga esines rektor H. Furuskog — Rootsist. Tema väitis, et kõik karskustöö meetodid on hääd, need on alati maksvad, neid kõiki võib kasutada. Usuinimene küsib, mida tema südametunnistus tal käseb teha, loodusteadusest huvitatu mõtleb isiklikule tervisele ja ühiskondlikest küsimustest huvitatu ei saa jätta tähelepanuta alkoholi tarvitamise mõju ühiskondliku arengu üldise takistajana.

Kuid tänapäeva inimene, noorus, mida ütelda temale?

Ma ei tea täpselt. Vanemal generatsioonil ei ole kerge noortest aru saada.

Kui mina oleksin samane noormees, siis sooviksin, et keegi tuleks minu juurde ja ütleks umbes nii:

Sa elad ajal, mis erineb teistest aegadest. Lõpmata palju on muutu-

nud tähendusrikkast aastast 1492, milal Columbus läks julgele sõidule, avas teisel pool ookeani uue maailma, avas inimkonna silmad, et leidub lõpmata palju avastamiseks, väga palju reformeerimiseks. Meie kõik elame tolle murrangu aja pärandusest, kus inimkond hakkas taipama, et tema tahe võib muuta seda maailma, milles ta elab.

Tollest ajast pääle on tehnika arenenud hiiglasammudega, tootmisvõime on suurenenud fantastiliselt, liiklemisabinõud on arenenud sellaselt, et distants on kaotanud mõtte. Sotsiaalse häälu poliitika on loonud laiadele rahvahulkadele uued avaramad elamistingimused. Varem võitmatud haigused on muutunud ravitavaiks. On ehitatud korralikke koolimaju, et terve rahvas võiks õppida lugema ja kirjutama ning arendada end tõeliseks kultuurinimeseks.

Kõik see on loova inimtahte tegevuse tulemus, kindla veendumuse resultaat, mis ei paindu barbaarsusele ja viletsusele maailmas, vaid proklameerib sihiteadlikult: meie võime!

Seda kõike teades ja nähes sooviksin mina, et keegi minult küsiks: „Kas sina usud, et inimkonna loov võim tahab end lõpmatuseni alkoholi ees alandada, et endale valmistada rõõmu oma ajude alkoholiga uimastamise teel?“ Ma vastaksin talle: „Mitte kunagi oma elus.“

Kas inimkond, kes ehitab üles uue särava maailma, saab läbi, kui ta vanade alkoholikommete asemele ei anna midagi paremat? Ei, ta ei saa!

Ja sina, kes sa oled noor, mida pead sina väärtuslikumaks, kas kuumumist nende väheste hulka, kes lähevad välja ja ehitavad seda uut maailma, või tahad jääda selle suure massi hulka, kes midagi muud ei tee, kui järgneb vanale?

Kui sinu hinges on natuke tahet murda teed tolle uue sihi poole, siis sa lähed nende hulka ja aidad luua toda uut maailma, mille poole püüab rahvusvaheline karskusliikumine.

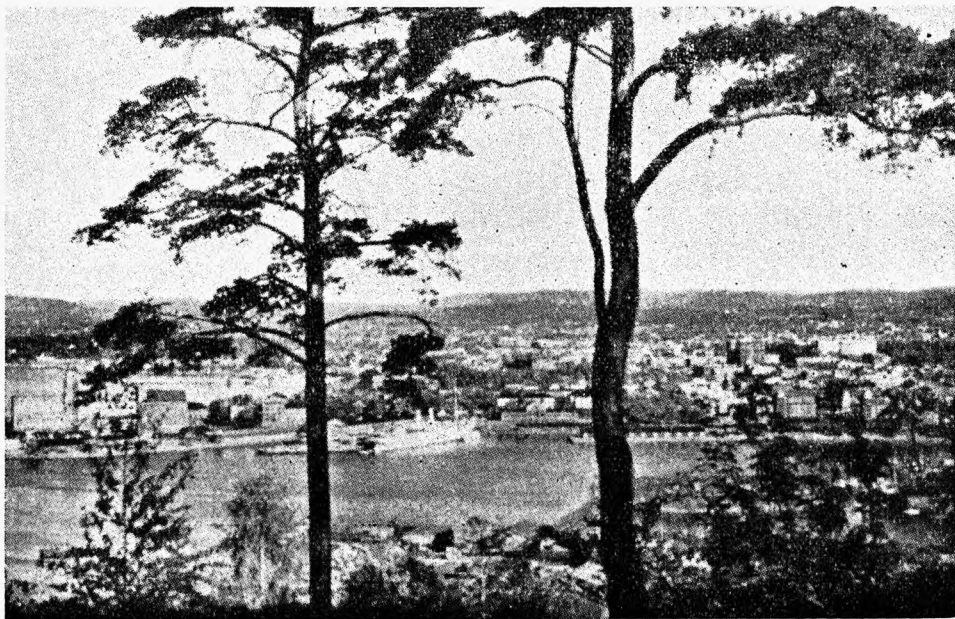
R a h v u s v a h e l i s e k a r s k u s t ö ö küsimuste all dr. Hercod juhtis tähelepanu raskustele alkoholi küsimuse korraldamisel rahvusvahe-

liste kontsessioonide kaudu. Nii on rahvusvaheliselt lahendatav kas täielikult või osaliselt alkoholi salakaubaduse küsimus. Raskemad on juba küsimused, nagu alkoholism asumaa-des, konfliktid riikide vahel, kes alkoholi eksporteerivad, ja kus maksavad müügikitsendused, alkoholism ja liiklemisõnnetused jne., mis põrkavad kokku eri maade eri tingimustega. Teaduslikust alkoholi uurimise organisatsioonist rääkis dr. Scharfenberg. Juba

et vabastada rahvast alkoholist ja selle tarvitamise kahjulikkudest tagajärgedest.

Erahuvide kõrvaldamine alkoholi tootmisest ja sellega kauplemisest ei vähenda ainult alkoholi tarvitamist, vaid kergendab ka karskustendavate seaduste maksmapanekut — oli seda küsimust käsitleva dr. E. Englundi referaadi päämõte.

Alkoholi hinnast karskustendava tegurina kõ-

Vaade Norrast.

100 a. eest karskusliikumine tegi oma valiku täiskarskuse ja parajuse vahel. Inimese tegevust esijoones ei määra mõistus vaid tunded. Inimesi ei saa muuta täiskarsketeks ainult teaduslike tõeasjadega, vaid tuleb uurida ka alkoholi tarvitamise psühholoogilist külge. Peame õppima tundma inimese tõelist rõõmuainet, samuti ka rõõmu kunsti ja looduse vastu.

Riigist ja karskustööst kõneles toimetaja Larsen-Ledet Taanist. Enda huvide seisukohalt peab riik võtma karskustöö oma ülesannete hulka ja oma esindajaid, autoriteeti ja võimuabinõusid juhtima võitlusse alkoholismi vastu. Riik peab ajama sihikindlat karskuspoliitikat,

neles direktor I. Laurin — Rootsist.

Inglismaa ja Taani kogemused näitavad, et alkoholi kõrgemalt maksustamisega on võimalik vähendada alkoholi tarvitamist, kuna seniste kogemuste kohaselt alkoholi eest väljaantav summa on peaaegu püsiv — konstantne. Hindade tõstmisega, muutmata kulutussumma juures, tarvita-jad saavad vähem „valuutat“ alkohoolsete jookide näol. Sellejuures avaldas ta kahtlust, et alkoholi hinna kõrgendamisega riik võib suurendada oma sissetulekuid, mis võib tulla takistuseks edaspidisele edukale karskustööle. Kuid mittekindel võit edasilükatud tulevikus ei tohi takistada tänapäeva kindlat edu. Taani

võrdlemisi madal alkoholi tarvitamine on saavutatud kõrge alkoholi maksustamisega maailmasõja ajal, mida pärast sõda ei kaotatud.

Pääle nende küsimuste leidsid veel käsitlemist alkoholikute hoolekanne, Soome alkoholiseadus, töölisliikumise huvid karskusliikumises, alkohol ja liiklemisõnnetused, alkoholivabad fruktid, karskustöö koolis, karskusküsimus kristlikust ja eetilisest seisukohast vaadatuna.

Kongressil oli esindajaid: Norrast — 195, Rootsist — 86, Soomest — 24, Taanist — 19, Lätist — 3, Eestist

valitsus korraldas osavõtjaile lõunasöögi ilusas linnalähedases suvituskohas. Kongressi ajal toimus linna turuplatsil avalik miiting ühes rongikäiguga, mis hiilgavalt õnnestus. Kongress lõppes ühise lõpp-peoga.

Kongress oli rahvusvaheline, kuid tegelikult said rootslased, norralased ja taanlased kõnelda oma keelt ja neid mõisteti. Ka soomlased valdasid rootsi keelt. Nõnda saadi läbi ilma tõlgita.

Samal ajal toimus ka 3. Põhjamaade Üliõpilaste Karsuskongress, millest osa võtsid Norra, Rootsi, Soome ja Taani esindajad.

Vaade Norrast.

— 1 ja Šveitsist — 1, kokku 329.

Kongressil otsustati asutada Põhjamaade Karskustöö Koostöö Komitee, kuhu igast riigist võib saata kuni 10 esindajat. Komitee esialgseks juhatuse asukohaks määrati Stockholm. Pääle selle valiti veel järgmise kongressi komitee, kuhu igast riigist valiti üks esindaja ja asemik. Eesti esindajaks komiteesse valiti kongressit osavõtja B. Mäelo ja asemikuks E. Kubjas. Järgmine Põhjamaade Karsuskongress otsustati pidada 1942. a. Stockholmis.

Kongressi ajal oli Oslo ülikooli võimlemissaalis korraldatud karskusnäitus. Kongressist osavõtjaid tutvustati linnaga, külastati „Vi kan“ („Meie võime“) näitust ja korraldati väljasõit linna lähema ümbruskonnaga tutvumiseks. Oslo linnaoma-

Kongressi avas Oslo ülikooli rektor Seip, kes on Norra Öppiva Noorsoo Karskusliidu kauaaegne liige.

Mag. V. Loppi — Soomest — rääkis värbamise ülesandeist meie organisatsioones. Ilma lootuseta tulevikku oleks meie töö troostita. Lootus on elav, kui meie organisatsioonesse tuleb järjest uut verd. Liikmete rohkearvuline organisatsiooni juurdetulek kindlustab ja mõjustab meie tervet karskusliikumist. Suur juurdevool noorte organisatsiooni kindlustab nende edasiminekku täiskasvanute ühingutesse. Sellel ülesandel on suur tähtsus, noorte kasvatus töö on kergem vanade päästetööst.

Karskuse siht ei ole lõbustuste diiet. See on võitlus positiivse elukorralduse eest, tervete eluviiside

Filosoofid keskustlevad.

Mõni aeg tagasi oli „Uudenmaan Sanomissa“ järgneva pseudonüümi „Pökö“ all huvitav vestlus:

Tegevusaeg ja koht nimetamata.

Sokrates: Tervist, Jean Jacques Rousseau, sina suur filosoof.

Rousseau: Tervist, Sokrates, sina antiikaja targim. Ma ei taipa, miks sa pole pannud oma tarkust paberile.

Sokrates: Sellepärast et ei jõudnud täiesti vankumatuile veendumusile. Aga sina, Jean Jacques, oled küll palju kirjutanud.

Rousseau: Sai seda ikka kirjutatud. Mis sa arvad minu pääteosest „Emile'ist“? Kas sa oled seda lugenud? Kas pole sääl iga sõna tösi?

Sokrates: Ma ei ole sellest rohkem lugenud kui vaid esimese mõtte.

Rousseau: Mikspärast sa rohkem ei lugenud?

Sokrates: Sellepärast et seegi oli väär.

Rousseau: Oo-oh, mida ma sääl siis ütlen?

Sokrates: Et inimene sünnib maailma täiuslikuna.

Rousseau: Kas see siis sinu arvates pole nii?

Sokrates: Ei.

Rousseau: Tõesti!

Sokrates: Jean Jaques, kas sa tead, missugune on roheline värv?

Rousseau: Tõepoolest tean ma seda.

Sokrates: Kuidas sa oled saanud endale kujutelma rohelisest?

Rousseau: Oma silmadega.

Sokrates: Kas sa tead, milline on kime *) hää?

Rousseau: Tean, sest et sellestki on mul meeleline kujutelm.

Sokrates: Kuidas oled sa selle saanud?

Rousseau: Oma kõrvadega kuuldes.

Sokrates: Kas sul on meeleline kujutelm ka täiuslikkusest?

Rousseau: On.

Sokrates: Kuidas oled sa selle saanud?

Rousseau: Oodates seda — ja täiuslikkust?

Sokrates: Kas sa võid öelda, et oled näinud midagi täiuslikku?

Rousseau: Ei.

Sokrates: Kas sa oled teiste juures vaistlikult aimanud midagi täiuslikku?

Rousseau: Ei ole.

Sokrates: Täiusliku tajumiseks peab siis sinus eneses olema sünnipäraseid eeldusi?

Rousseau: Nii see näib.

Sokrates: Aga mis on kõik see, mis ei ole täiuslik?

Rousseau: Ebatäiuslik.

Sokrates: Kas ebatäiuslik on muutuv?

Rousseau: On.

Sokrates: Kas võib sinu taju olla täiuslik sellest, mis võib muutuda ebatäiuslikuks?

Rousseau: Ei või, sest minu taju täiuslikkus on nii täiuslik, et see ei või muutuda ega sellest ei või lähendada midagi ebatäiuslikku.

*) läbilõikav, terav.

est, tuleviku generatsiooni eest. Ja selles võitluses on noorsool oma loomulik koht.

Ei tohi alahinnata isiklikku mõju värbamistöös. Selle kaudu saame sagedasti tüsedamaid töömehi.

Meie peame meeles pidama oma

kõrget ülesannet, mis on sotsiaalne, kultuurne ja moraalne.

Noored tulevad kokku mitmesuguste huvidega. Neis tuleb äratada huvi karskusküsimuste vastu. Selleks tuleb karskusküsimust ühendada teiste huviküsimustega, teiste eluvormidega.

Koolinoorte kergejõustik.

Alljärgnevad read näidaku ja selgitagu, et kergejõustikust on ühe osana lahutatav, evides eriilmet ja sellekohaselt teisi rakendussuundi nõudev — koolinoorte kergejõustik.

Koolinoori tervikuna ilmestab nende füüsiline kujunematus. Tuleb teravalt eraldada kergejõustiku harrastusvorme kooliealises küpsemisjärgus sellele järgnevast. Tuleb arvestada paratamatust, et kooliealisel pole siseorganid lõplikult välja arenenud ega kannata seetõttu ühekülgsest suunatud ja intensiivset harjutamist. Sellest tõsiasi jätk minnakse aga sagedasti mööda, toimides puhuti teadmatusest, tihti aga ka hoolimatusest. Eksimine tolle põhiprintsiibi vastu maksab end pahatihti mitmekordselt kätte, loobumisenä spordist tervisriikete tagajärjel või üleharjutamisest tingitud huvikaotamise tõttu.

Kõigi kergejõustiku erialade eduka soorituse eelduseks on ühtlaselt tugevaks arendatud keha. Suutantsidel kuni 200 meetrit. Seda kas sel juhul, kui tulevikus siirdutakse pikamaajooksudele.

Kooliealise kergejõustik peab seega olema suunatud kehalise mitmekülgse kujundamisele. Kergejõustikule pühendatagu mõõdukal määral aega, et poleks põhjust vahet teha

resti ekslik on arvata, et tõukajadheitjad vajaksid üksnes arenenud ülakeha või jooksjad-hüppajad ainult võimelisi jalgu. Seepärast ei tohi koolieas kiindunult harrastada kitsast kergejõustiku eriala, mis paratamatult kõrvalalasisid sunnib sööti jätma, vaid peab ühtlaselt kõigile tähelepanu omistama teadmises, et see on paremate tulemuste paratamatu eeldus. Näiteid leiame tegelikkusest ohralt.

Kauaaegne odaviske maailmameister Matti Järvinen on seejuures ka 7-me meetri mees kaugushüppes.

Kolmekordset Berliini olümpia võitjat Jesse Owensit peeti asjatundjate arvates samaaegselt kuldmedali kandidaadiks riistvõimlemises.

Maailma parimaid kesk- ja pikamaajooksjaid ungarlane Szabo oleks Eesti rekordi omanik lühimaaajooksus. Viimase näite puhul tuleb kiirust rõhutada ühtlaselt vajaliku eeldusena kõigi kergejõustiku eri-distsipliinide edukaks harrastamiseks. Seepärast tuleb just noortel küllaldasel määral rõhku panna lühimaaajooksudele disnn. „vaimu- ja jäseme-inimene“ vahel, vaid sihiks olgu füüsiliselt arenenud kultuurinimene.

Spetsialiseerumine üksikaladele teostuks hiljem omandatud kogemuste ja füüsiliste eelduste alusel, millisel teemal loodame võivat edaspidi teatud seisukohti selgitada.

Sokrates: Kas Looja on sinu meelest täiuslik?

Rousseau: On.

Sokrates: Kui inimene oleks Looja loodud, milline ta siis oleks?

Rousseau: Täiuslik. Just sellane nagu mina kirjutasin.

Sokrates: Kui inimene oleks sündides täiuslik, kas võiks see täiuslik siis täiuslikust mõjustusest muutada ebatäiuslikuks?

Rousseau: Ja, nii täiuslik olles, ei või ta muutuda ebatäiuslikuks.

Sokrates: Ja kui inimene oleks täiuslik, millised oleksid siis tema teod?

Rousseau: Ka täiuslikud.

Sokrates: Inimene on siis juba sündides ebatäiuslik ega või seega ka olla lähtunud Looja käest. No, Jean Jacques, kui täiuslik ja ebatäiuslik

Atom.

Enam kui paartuhat aastat püüab inimene mõistatada aine ehituse saladusi. Juba Aristoteles jaotas kogu looduse neljaks „elemendiks“: maa, õhk, tuli ja vesi, ning Plato ühes oma dialoogis määrab lähemalt nende elementide kuju: maa koosnevat kuubikutest, õhk oktaeedritest (8 tahukatest), vesi ikosaedreist (20 tahukatest). Alles 19. s. algas selle maailmapildi ümberkujundamine. Esmalt selgus keemikute teadliku töötulemusena, et kogu loodus on üles ehitatud 92 algainest ehk elemendist. Samuti selgus, et iga element koosneb osakestest, aatomitest, mis küll keemiliste ühenduste moodustamisest osa võtavad, kuid ise muutumatuiks jäävad. Kuigi keemikud ei suutnud tungida aine sisemusse, aatomi ehitust selgitada, tegid nad siiski kindlaks, et elementide aatomite raskus on vesinikuaatomi raskusega võrreldes mitmekordne, samuti et elemendid lasevad end korraldada aatomikaalude järjekorras „elementide perioodiliseks süsteemiks“ n. n. Mendelejevi tabeliks, milles elementide teatud omadused korduvad kindlate vahemikkude järgi.

Sealt, kust keemikud edasi ei pääsenud, jätkasid uurimistööd moodsa füüsika rajajad. Moodne aatomi uurimine algas alles läinud sajandi lõpul (1895. a.) W. Röntgeni poolt X-kiirte avastamisega. Tänu juhusele! W. Röntgen, kes katsetas elektrivoolu juhtimisega läbi õhutühja klaastoru, oli jätnud katse seadeldise lähedusse fotoplaatide paki ning hiljem ilmuta-

misel selgus, plaatidel üksikute tumedate täppide olemasolu. Nende tekkimise põhjust lähemalt uurides selgus, et elektrivool juhitud läbi õhutühja klaastoru pole muud kui ühest toruotsast teise liikuvate osakeste — elektroonide voolus. Inglasel J. J. Thomsonil õnnestus laboratooriumis selle uue osakese — elektrooni — raskust ja elektri laengu suurust kindlaks määrata. Selgus, et elektroon on 1838 korda kergem vesinikuaatomist, kergeimast aatomitest. Neli aastat peale X-kiirte avastamist selgus, et elektroon on kõikide elementide aatomite koosseisu osa ning omab negatiivse laengu, mis on ühtlasi vähim elektri hulk mida selline vaba osakene üldse omada võib. Paar aastat hiljem prantslane H. Becquerel avastas radioaktiivsuse, nähtuse, mis on mõningate elementide pärisosaks, et nende aatomid iseenesest purunevad ja hoopis uueks elemendiks muutuvad. Radium muutub tinaks. Samade radioaktiivsete ainete abil võimaldus Rutherfordil harilikke aatomeid purustada ja esmakordselt tahtlikult ühte elementi teiseks muuta. Need avastused võimaldasid vaadata aatomile juba kui moodustisele lihtsamatest elementaarosakestest. Lisaks negatiivselt laetud elektroonile avastati positiivset laengut kandev proton, mis tõeliselt on vaid vesinikuaatomi tuumakene. Nii näeme, et lihtsama aatomi, vesinikuaatomi, moodustab tuumakene ja ümber selle elliptilisel trajektoril liikuv üksainus elektroon,

võiksid üksteist mõjustada, kumb siis muutub?

Rousseau: Ebatäiuslik.

Sokrates: Kas sinu meelest võiks ebatäiuslik täiusliku mõjustusel muutuda täiuslikuks?

Rousseau: Ega see siis korraga või saavutada täiuslikkust.

Sokrates: Nii arvan minagi. Siis oleks ju inimese elul mõistlik otstarve. See oleks tükike matka eba-

täiuslikkusest täiuslikkusesse.

Rousseau: Tõsi. — Peaksin parandama oma raamatus selle esimese lause — jaa, aga sääli tuleks siis palju muudki muuta, kogu raamat tuleks uuesti kirjutada. Nüüd ma mõistan, Sokrates, miks sina pole midagi kirjutanud.

Soome keelest („Nuori Voima“)

L. L.

E. Noorsoo Karskusliidu teateid.

Kutse

X noorsoo-karskuskongressile Tartus 28.—30. dets. 1938.

Saabuval jõuluvaheajal 28.—30. dets. 1938. a. Tartus toimuvast X noorsoo-karskuskongressist palume osa võtta a) kõigi E. Noorsoo Karskusliitu kuuluvate organisatsioonide esindajaid, igapähe poolt kuni 5, b) kõiki isik- ning kirjavahetajaid-liikmeid ja c) kõigi keskkoolide ja gümnaasiumide õpilasingide esindajaid, igapähe poolt kuni 5. Kongress toimub härra Haridusministri loal ja koolijuhataja J. Tork'i vastutusel.

Hääleõiguslikke esindajaid võivad kongressile saata (iga 20 liikme või selle osa kohta üks) need ENK liikmed-organisatsioonid, kelle liikmemaks on tasutud 1938. a. eest. Sõnaõigus on kõigil kohalviibijail.

Märkus: Koolidest, kus asjasthuvitatud ringid puuduvad, võib kuni 5 õpilast vastava kooli direktori määramisel kongressist osa võtta.

Kõige austusega

Eesti Noorsoo Karskusliidu
juhat. us.

Tartus, novembril 1938.

moodustades mingi miniatuurse päikesesüsteemi. Vastuolule, mis püsis protooni ja elektrooni erinevates raskustes (1 : 1838), juhtis tähelepanu matemaatik Dirac, kes näitas teoreetiliselt, et positiivsed ja negatiivsed ühikud peavad olema üheraskused. Ja kuna loodus armastab suurel määral sümmeetriat, siis pidanuks aatomi tuumakese leiduma elektrooni ja protoonile tasakaalustavaid liikmeid. Kaks aastat peale Dr. Dirac'i teoreetilise uurimuse ilmumist õnnestus J. Chadwick'il laboratoorselt avastada uue aatomi koosseisu osakese — neutrooni —, mis on protooniga üheraskune, kuid elektriliselt neutraalne, s. o. laenguta. Mõni aasta hiljem õnnestus kahel uurijal, C. Andersonil ja P. M. S. Blackett'il, kes eraldi töötasid, peaaegu samaaegselt fotografeerida aatomiosakesi, mis olid elektrooni raskused kui positiivse laengu kandjad, nimetades neid uusi osakesi positroneks. Esialgu märgati neid uusi osakesi küll kosmilistes kiirtes, hiljem avastati nad ka laboratoorselt kui aatomi tuuma regulaarsed koosseisu osakesed. Sellega on esialgu uurijad rahuldunud, kuna otsitud

„sümmeetria“ on kinnitust leidnud. Seega seniste uurimiste tulemusel oleks aatom moodustatud järgmistest elementaarosakestest:

	Raskus	Laeng
Elektroon	$\frac{1}{1838}$	—1
Positroon	$\frac{1}{1838}$	+1
Protoon	1	+1
Neutroon	1	0

Võib ju tekkida küsimus, kas ei leidu veel enam ehituskive aatomis, mis veel avastamist ootavad. Aga seda näeme tulevikus. Aatomi uurimine pole olnud tähtis ainult sellepärast, et uurijate uudishimu rahuldada, vaid sellepärast, et selle töö tulemusi on suudetud rakendada kasulikul viisil ühiskonna teenistusse. Sama elektrooni abil, mis põlvneb aatomi välisosadest, on võimaldunud raadio ja kaugenagemise areng ning oskus aatomeid lõhkuda: harilikke aineid radioaktiivseks muuta ja nii arstide kätte odavamaid ravivahendeid anda, kuigi on loobutud utopistide unistusest rakendada aatomit kui odavat energiaallikat tööstuses.

X noorsoo-karskuskongressi kava.

28. dets. kell 10.00—10.30 Osavõtjate registreerimine Eesti Karskusliidus.
„ 10.30—14.00 1. Kongressi avamine, juhatause ja mandaatkomisjoni valimine.
2. Noorsoo-organisatsioonide üldine juhtimine ja töökorraldus — noortenõunik J. Maisma.
3. Ülevaade eesti noorsoo karskusliikumise seisukorrast tänapäeval — ENK pääsekretär H. Mark.
4. Esindajate ülevaadet organisatsioonide tööst.
5. E. Noorsoo Karskusliidu asend eesti noorsoo-organisatsioonide peres — ENK esimees J. Tork.
- Pildistamine.
- „ 16.00—19.00 1. E. Noorsoo Karskusliidu põhikirja muutmine.
2. Kõneoskus — dr. V. Hion.
- „ 20.00 Vastuvõtt E. Üliõpilaste Karskusühenduse poolt.
29. dets. kell 10.00—14.00 1. Arengusühholoogilisi momente noorsoo-org.-ide töös ja karskusliikumises — mag. A. Elango.
2. Seinaleht ja ajakiri noorsoo-org.-ide töös — õigusteadl. A. Looring.
3. Kirjanduse harrastamine ja noorsoo-org.-id — dr. A. Annist.
- „ 16.00—19.00 Ekskursioon E. Rahva Muuseumi.
- „ 20.00 E. Noorsoo Karskusliidu asemikekogu koosolek.
30. dets. kell 10.00—14.00 1. Õpiringide korraldamisest noorsoo-org.-ides — hr. N. Ruus.
2. Noorsoo-org.-id ja alkoholismivastane võitlus — hr. O. Ibius.
3. Seltskondlik kohus noorsoo-org.-ides — adv. F. Huik.
- „ 16.00—17.00 Ekskursioon ülikooli raamatukokku.
- „ 17.00—19.00 Noorte kõnevõistlus — kongressist osavõtjatele ja Tartu noortele.
- „ 20.00 Ühine teelaud ja lõppkoosviibimine.

E. Noorsoo Karskusliidu asemikekogu koosolek.

Päevakord:

1. Tööle-rakendamine.
2. Aruanded 1937. ja 1938. a.
3. Tegevuskava ja eelarve 1939. a. jaoks.
4. Valimised põhikirja järgi.
5. Kohal algatatud küsimused.
6. Läbirääkimised.

Asemikekogus on hääleõigus Liitu kuuluvate org.-ide esindajail iga 50 liikme või selle osa päält üks. Sõnaõigus on kõigil asjasthuvitatuil.

Noorte kõnevõistlus.

Tingimused:

1. Võistlusest võivad osa võtta kõik kongreslased ja kõik Tartu noored, kes pole üle 20 a. vanad.
2. Kõne teema võib valida iga osavõtja ise.
3. Kõne ei tohi kesta üle 20 minuti, ja peab ette kantama vabalt (mitte paberilt).
4. Kõne hindamisel arvestatakse: a) sisu, b) kompositsiooni, c) stiili, d) ettekandmisviisi, e) kogumuljet.
5. Auhindadeks on: I — 20 kr., II — 10 kr., III — 5 kr., mis antakse välja kirjanduses.

Žüriisse kuuluvad: dr. V. Hion, mag. P. Vihalem, koolijuh. J. Tork, õpet. K. Ader ja pääsekretär E. Kubjas.

Kongress, asemikekogu koosolek ja kõnevõistlus toimuvad E. Karskusliidu ruumes G.-Adolfi tän. 18. Väljaspoolt Tartut kohalesõitnuil on kasutada tasuta ühiskorter. Ühiskorter poistele on Tartu Linna XV Algkoolis (Riia t. 99) ja tütarlastele — Tartu Linna IX Algkoolis (Aia t. 48).

Kongressist ja asemikekogust osa võtvad ametlikud esindajad varustugu kirjaliku mandaadiga, millele on alla kirjutatud ringi esimees ja sekretär.

Kongressist, asemikekogust ja kõnevõistlusest osavõtjail palutakse teatada hiljemalt 20. dets. s. a. E. Noorsoo Karskusliidu juhatusele (Tartu, Gustav-Adolfi 18). Ühtlasi palutakse teatada, kas soovitakse ühiskorterit.

Pääsekretäri ringreisid.

Liidu pääsekretär H. Mark külastas:	
20. oktoobril	Narva Ühisgümnaasiumi.
21. „	Jõhvi Keskkooli ja Progümnaasiumi.
22. „	Rakvere Zeeh' gümnaasiumi.
26. „	Petseri Ühisgümnaasiumi.
27. „	Võru Ühisgümnaasiumi.
4. novembril	Tallinna Linna Tütarlaste Kommertskooli.
5. „	Häapsalu Ühisgümnaasiumi.
17. „	Paide Ühisgümnaasiumi.
18. ja 19. „	Viljandi Poeglastegümnaasiumi ja Viljandi Tütarlastegümnaasiumi.

Korraldagem kõnevõistlusi!

Liidu juhatus palub käesolevaga kõiki koolide ringe ja Liidu liikmeid-organisatsioone korraldada käesoleval semestril kõnevõistlusi. Paremad kõnelejad saatke Tartusse jõuluvaheajale noorsoo-karsuskongressile, et nad võiksid osa võtta kongresside ja Tartu noorte vahelisest kõnevõistlusest.

„KEVADIK“

NOORSOO ENESEKASVATUSE, ELUREFORMI JA ISETEGEVUSE AJAKIRI, ASUT. 1924.

„KEVADIK“ on vaimsete huvidega noorte ja noorsoo juhtide ajakiri.

„KEVADIK“ avaldab kirjutisi kõigilt noorsoo elualadelt; erilist tähelepanu pööratakse enesekasvatusele ja elureformi küsimustele.

„KEVADIK“ käsitleb järjekindlalt noorsoo org-ide juhtimisega seotud küsimusi, eriti pidades silmas kooli lõpetanud noorte org-e ja keskkoolinoorsoo ringe.

„KEVADIKU“ ümber on koondunud laialdane ringkond aatelisi noori ja noortesõbralikke haritlasi.

„KEVADIK“ on kõige odavam ajakiri. Aastakäik (6 nr. à vähemalt 16 lk.) maksab otseteed toimetusele tellides ainult 50 senti (võib saata postmarkides).

Tellige „Kevadik“ igale koolile ja noorsoo org-ile!

Toimetus ja talitus: Tartu, G.-Adolfi 18. Tel. 404. Postk. 86.

„Kevadik“ ilmub — 6 nr-it aastas. Tellimishind 1/1 a. 75 s., 1/2 a. 40 s., üksiknr. 15 s. Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: prof. dr. A. Koort.

„Kevadiku“ toimetus: P. Kaaret, V. Lang, H. Mark, A. Raska, J. Tork.

„Kevadiku“ toimetuse kolleegium: kunstn. Ed. Ahas, dr. A. Annist, insp. E. Jaanvärk, ülik. õppej. A. Kalamees, prof. E. Kant, prof. A. Koort, õp. A. Kuum, prof. J. Köpp, insp. J. Lang, dr. A. Luha, klj. J. Parijõgi, prof. E. Poom, dir. J. Port, insp. S. Prudden, raamatuk. dir. F. Puksoo, prof. K. Ramul, prof. D. Rootsmäe, prof. P. Tarvel, klj. J. Tork, dir. K. Treffner, õp. R. Vokk, helilooja E. Võrk.

TARTU LINNAPANK

TARTUS, RAEKOJAS.

Telefonid 2-32 ja 11-32.

Arvete seis 31. oktoobril 1938. a.

AKTIVA.		PASSIVA.	
Kassa	43.034.03	Põhikapital	324.546.38
Hoiuarved	505.448.03	Tagavarakapital	66.763.35
Väärtpaberid	368.670.28	Amortisatsioonikapital	11.513.13
Väärtused	6.447.29	Hoiusummad	5.227.767.44
Diskonteeritud vekslid	3.946.485.74	Riiklikud laenud	200.000.—
Tähtajalised laenud	3.400.—	Korrespondendid	79.124.72
Riiklikud laenud	200.000.—	Väljaantud garantiid	98.713.50
Kontokorrent laenud	1.008.961.93	Mitmesugused kreditorid	2.000.—
Korrespondendid	51.986.97	Tulud	345.353.06
Garantii deebitorid	98.713.50	Muud passivad	22.912.99
Mitmesugused deebitorid	2.000.—		
Vallasvara	16.824.15		
Kulud	97.059.65		
Muud aktivad	29.663.—		
	Kokku: 6.378.694.57		Kokku: 6.378.694.57

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

Saadaval hoiukarbid!

Saadaval holukarbid!

Kas teil on juba

Eesti Noorsoo Karskusliidu väljaanded?

R. W. Trine. ISELOOMU KUJUNDAMINE MÖTTEJÕU LÄBI.
(Tr. otsas.)

Fr. W. Foerster. ELUJUHT. (Tr. otsas.)

Jaak Järv. MEHISED MEHED. (Tr. otsas.)

J. Elango — E. Lassen. AEGADE HÄÄL. 32 lk. Hind 15 senti.

J. Elango. MEIE ÖNNE VAENLANE. (Trükk otsas.)

R. Kojonen. ÖNN. Hind 50 senti.

A. Elango. NOORSOOKARSKUSTÖÖ EESTIS. 136 lk. Hind 40 s.

INIMENE JA AATED. 40 lk. Hind 25 senti.

E. Treu. VALIMIK SELTSKONDLIKKE MÄNGE. 48 lk.
Hind 35 senti.

A. Annist. NOORSOO ÜLESANDEID TÄNAPÄEVA ÜHISK. JA
VAIMSUSES. 24 lk. Hind 10 senti.

J. Tork. KARAKTER. 16 lk. Hind 10 senti.

NOORKARSKLASTE LAULIK. (Trükk otsas.) Asendatud „Ühis-
lauluvaraga“, mille hind 25 senti (130 lk.).

NOORUSJÕUD I. Toimet. *A. Elango.* (Trükk otsas.)

NOORUSJÕUD II. Toim. *A. Elango.* 192 lk. Hind 50 senti.

NOORUSJÕUD III. Toim. *A. Elango.* 112. lk. Hind 50 senti.

NOORUSJÕUD IV. Toim. *A. Küng.* 107 lk. Hind 50 senti.

„KEVADIK“ 1926—37. 12 aastakäiku. Kokku Kr. 2.50 (köites 4 kr.).

Kes tasub raha postmarkides ette, sellele saadetakse raamatud
Liidu kulul välja. Levitajaile, kes tellivad vähemalt 10 eks. mõnd raa-
matut korraga, antakse 20% hinnaalandust.

EESTI NOORSOO KARSKUSLIIT

Tartu, G.-Adolfi 18. Postk. 18.

Ainult 1. detsembrini s. a. on veel võimalus tellida
koguteost

Jaan Tõnisson töös ja võitluses,

mis ilmus vana rahvusliku võitleja 70-daks sünnipäevaks. Sisaldab üle 600 lk. ja üle 100 pildi osa värvi- ja kriittahvlitel. Peale selle Jaan Tõnissoni sugukonna-tabel, karikatuure, artikleid, memuaarilisi kirjutisi silmapaistvaid riigi- ja kultuurtegelasilt, väljavõtteid J. Tõnissoni päevikust j. m.

Toimetused: Prof. H. Kruus, prof. J. Köpp, J. Roos, prof. P. Tarvel, Fr. Tuglas, A. Tõllassepp ja A. Põld.

Ettetellimishinnad kuni 1. detsembrini s. a.: brošeeritult kr. 6.—, kalingurköites kr. 9.—, poolnahkköites kr. 10.—. Pärast seda kr. 8.—, 11.— ja 12.—.

Tellida saab otse talitusest või makstes raha posti jooksvale arvele nr. 2429.

Talituse aadr.: Ülikooli 15-3, Tartus, tel. 13-49, avatud kl. 10—2-ni ja 4—6-ni.

Jõuluks ilmub huvitav sari meie noortele sõpradele:

TARGAD TÄHED

15. raamatut. Kaunistatud kunstnike H. Valtmani, R. Kiviti, V. Aleksejevi ja E. Lepsi mitmevärviliste piltidega.

- Karl Ristikivi: SELLID. 15 pilti. Hind 1 kr. 50 s.
Eerik Laidsaar: KAPTEN TUKS. 15 pilti. Hind 1 kr. 60 s.
L. Tigane: METSATALU VAHVAD LOOMAD. 7 pilti. Hind 1 kr. 10 s.
E. Ramla: JÄNESEPOEG, KES LUULETAS. 7 pilti. Hind 90 s.
J. Selg: AHVENAPOISS SULEV. 15 pilti. Hind 1 kr. 70 s.
Enn Kahar: TOOLSE HUNT. 7 pilti. Hind 1 kr.
E. Palts: MÄNGUKOOL. 7 pilti. Hind 1 kr.
V. Saretok: SINISTKIRJA NUKULAPP. 7 pilti. Hind 90 s.
Inger Urm: LUGU PÄIKESEPAISTEL. 15 pilti. Hind 1 kr. 30 s.
M. Sillaots: TRIPS, TRAPS, TRULL SAAVAD SÖBRA. 15 pilti.
Hind 1 kr. 95 s.
A. Maurois: JUTA TUHANDE SOOVI MAAL. 15 p. Hind 1 kr. 60 s.
J. L. Brisley: VEEL MIIA-MILLA-MANDAST. 15 pilti. Hind 1 kr. 60 s.
Cervantes: DON QUIJOTE. 15 pilti. Hind 1 kr. 95 s.
C. Farjeon: EHA MAIE ÖNNESÖRMUS. 15 pilti. Hind 1 kr.
H. Chr. Anderssen: VÄIKESE IIDA LILLED. 8 pilti. Hind 90 s.

TERVE SARJA HIND KORRAGA TELLIDES KR. 17.—

Posti jooksev arve
nr. 2005.

Kirjastus-osaühing „LOODUS“

Tartu, Ülikooli 18, tel. 4-35. Tallinn, Kinga 6, tel. 411-92.

V 50
1